

Sargazos o sarguessos?

Autor: Josep Nicolau

Data de publicació: 25-05-2018

En Josep Nicolau pensa que l'expressió «Mar de los Sargazos» dels textos colombins podria fer referència a la semblança d'unues algues marines del Carib amb les branques de la planta que en català s'anomena «sarga». Les branques són anomenades «sarguessos».

La història oficial ens diu que En Colom va trobar-se amb el «Mar de los Sargazos» tot anant a descobrir mons.

També ens diu aquesta història que el mot sargazos ve dels portuguesos, els quals el varen batejar així per la presència d'unues algues marines que tenen una semblança amb una varietat de ceps que es diu “salgazo”, o, per a ser més curosos, “sargaço”, paraula que prové del llatí “salicaceus”, de “salix, salicis” (salze).

Ara bé, en català tenim el mot SARGA (salix elaeagnos). La sarga és un arbre de la família de les salicàcies, també conegut com sarguer, sarguera o sàlic. De les branques de la sarga en diem sarguessos.

La distribució geogràfica de la sarga a la Península Ibèrica es limita a la seva meitat oriental, excepte Illes Balears. No existeix a Portugal.

Les branques dels sarguessos són primes, llargues, molt flexibles, que es tallen ?o es tallaven? anualment per a feines del camp, com és ara per a la fabricació de cistells i coves. A més, en algunes zones del Baix Llobregat, dels esbarzers ?o romaguers? també en diuen, per extensió, sarguessos (1).

D'altra banda, hi ha en català el mot VÍMET, també designat com vime, vimen, vimener o vim. El vímet és un arbre o arbust (salix viminalis) de branques primes i flexibles. Tant per l'aspecte com pels usos és fàcil confondre les branques del vímet amb les de la sarga. També s'anomena ?vímet' la branca d'aquest arbust: és una branca prima, llarga i flexible, talment com les branques d'altres espècies de salzes. A la fi, va passar a designar genèricament qualsevol

matèria primera d'origen vegetal amb les mateixes característiques, i que, trenada, es fa servir per a confegir cistells. Per tant, fàcilment podem veure tant l'ús de la paraula vímet com sargués (2).

SARGUESSOS O VÍMETS PER A FER CISTELLS I COVES

Per a la construcció de cistells i coves, s'utilitzen com a xassís o base, els vímets o els sarguessos, i, com a tancament, les canyes.

PROCÉS DE PREPARACIÓ DELS SARGUESSOS

Els sarguessos es tallen —millor dit, es poden— i es deixen assecar. La fusta, quan s'asseca, perd l'aigua i, per tant, queda eixuta. També perd diàmetre i es torna trencadissa. Per això, un cop seca no es pot utilitzar. És a dir, que ja no es pot trenar. És per això que després cal deixar-la un mínim de dues setmanes en remull. En aquest procés, la fusta no recupera l'aigua originària, però sí que queda flexible i conserva el diàmetre de la fusta assecada. No es pot utilitzar en tendre ?sense assecar? i això simplement perquè s'assecaria quan ja forma part d'un cistell, i en tal cas, en perdre diàmetre, tot quedaria balder i el cistell no tindria la consistència requerida (3).

SARGUESSOS REMULLATS

Es formen feixos lligats de sarguessos i es deixen en remull en basses, recs o zones on l'aigua no se'ls pugui endur. Un cop passades més de dues setmanes, es poden retirar i admeten ser obrats. Quan estan en remull, normalment s'hi disposen molts feixos i queda l'aigua plena de bastons llargs i prims (4).

MAR DELS SARGUESSOS?

¿I si el que van veure els mariners d'En Colom fos unes aigües plenes de branques mig submergides que els recordessin els sarguessos de les basses durant el procés de remullat? Cal pensar que ara poca gent ha tingut accés a poder veure aquesta fase de treball de cistelleria, però en aquella època ?l'època d'En Colom?, els cistells en general eren una part fonamental de tot moviment de productes. No només es feien cistells o coves. També es feien tota mena de cabassos, paneres, morralets —per a bestiar—, caragoleres, gàbies per a aviram de corral, maletes, arganells per a bestiar de peu rodó. N'hi havia una gran varietat. D'aquests receptacles, n'hi havia a totes les cases i es fabricaven arreu del país.

Notes:

- (1) Vegeu ?Riera de Torrelles'. El localisme que s'hi indica no és exclusiu de Torrelles. A Sant Vicenç dels Horts i a d'altres pobles de la zona, es dona la mateixa accepció a la paraula.
- (2) Vegeu ?sarga' = vímet. Veure ?cistells, coves i paneres'
- (3) Vegeu imatge de ?vímet podat'
- (4) Vegeu: ?Context: fem un cistell'. Veure imatge ?vímet en remull'. Veure ?vímet remull'.

Josep Nicolau
Arbúcies
Setembre 2017